

Utlåtande 2006:194 RI+III (Dnr 023-1959/2006)

Ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten AB

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Förslag om förändring av bolagsstrukturen inom Stockholm Vatten AB till en koncern med två rörelsedrivande dotterbolag godkänns.
2. Förslag till nya bolagsordningar godkänns – *bilaga 2*.
3. Styrelse och lekmannarevisorer i bolagen skall utses enligt vad som anges i förslaget till bolagsordningar.
4. Försäljning till bokfört värde av Stockholms Stadshus AB:s aktier i Stockholm Vatten AB till det blivande moderbolaget godkänns.
5. Styrelsen och VD i Stockholms Stadshus AB respektive det blivande moderbolaget ska verkställa beslut och vidta åtgärder för genomförande inklusive smärre justeringar såsom namnfrågor för bolagen m.m.
6. Stockholms Stadshus AB tillsammans med Stockholm Vatten AB får i uppdrag att fastställa den slutgiltiga kapitalstrukturen i respektive bolag.
7. Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att uppmana Stockholm Vatten AB att efter slutligt förslag till struktur återredovisa till koncernstyrelsen och kommunfullmäktige.

Föredragande borgarråden Kristina Axén Olin och Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Förslaget om ny vattentjänstlag (prop. 2005/06:78) kräver att det som anses vara egentlig VA-verksamhet skall särredovisas från övrig verksamhet. Mot bakgrund av lagförslaget har Stockholm Vatten AB låtit utreda en framtida struktur för verksamheten.

Styrelsen för Stockholm Vatten AB har beslutat att anpassa bolagets organisation och struktur för att kunna svara mot de krav på verksamheten som ställs i förslaget till ny vattentjänstlag.

Föreliggande förslag innebär att bolaget framöver organiseras som ett moderbolag med två rörelsedrivande dotterbolag, ett för den lagreglerade VA-verksamheten och ett för "övrig verksamhet".

Verksamheten i respektive rörelsedrivande bolag skall i huvudsak omfatta de verksamheter som framgår av den utredning som ligger till grund för Stockholm Vatten AB:s beslut – *bilaga 1*. I moderbolaget samlas ekonomi, personaladministration samt marknadsaktiviteter. Personal- och ledningsfrågor organiseras i enlighet med vad som föreslås i utredningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Stockholm Vatten AB och Stockholms Stadshus AB.

Våra synpunkter

Det är positivt att förslaget från Stockholm Vatten AB i syfte att möta en ny VA-lag är framtaget. Det ligger ett generellt värde i att ännu tydligare kunna redovisa den verksamhet som berör VA-kollektivet på ett mer direkt sätt.

Den verksamhet som berör VA-kollektivet mer direkt och som innebär att staden driver den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i bl.a. Stockholms stad och där samverkan sker med andra vatten- och avloppsintressenter i regionen kommer med förslaget att bedrivas i bolaget Stockholm Vatten VA AB.

Den affärsverksamhet som rör VA-relaterad miljö- och utvecklingsverksamhet samt därtill förenlig verksamhet kommer att bedrivas i bolaget med arbetsnamnet Stockholm Vatten Miljö- och utveckling AB. Moderbolaget till dessa ovanstående två bolag kommer att ha firmabeteckning Stockholm Vatten AB.

Även om inte lagstiftningen hade påkallat denna förändring anser vi att föreliggande förslag ligger rätt i tid såväl utifrån majoritetens ambitioner om styrning och uppföljning av stadens verksamheter, som mot bakgrund av den utvecklingsfas som bolaget och verksamheten befinner sig i.

I samband med behandling av ärendet i koncernstyrelsen beslutades dels att hemställa till kommunfullmäktige om genomförande av förslaget, dels att ytterligare några klarlägganden bör göras inför kommunfullmäktiges beslut.

De klagöranden som efterfrågades handlar bl.a. om förtydliganden vad gäller gränsdragningar mellan respektive bolag och möjligheterna att utveckla den icke-VA-bundna verksamheten i samverkan med andra områden. Därutöver efterfrågades ytterligare bedömningar om risker för de ingående affärsområdena i koncernen med kalkyler för bolagens kostnader och intäkter.

Konsultfirman Solving Bohlin & Strömberg har på uppdrag av Stockholm Vatten AB och i samråd med Stockholms Stadshus AB genomfört en fördjupad analys och bedömning med anledning av ovanstående koncernstyrelsebeslut. Dessa förtydliganden redovisas i ärendet – *bilaga 3*.

Slutligen, vilket också skulle klarläggas, kommer Huddinge kommun att vara delägare och representerade i de rörelsedrivande bolagen inom koncernen Stockholm Vatten AB.

Kapitaliseringen av bolagen i koncernen kommer att beredas vidare av Stockholms Stadshus AB tillsammans med Stockholm Vatten AB och de får i uppdrag att fastställa den slutgiltiga kapitalstrukturen i respektive bolag.

Med dessa klargöranden föreslår vi att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med föreliggande förslag och därutöver uppdra åt styrelsen i Stockholm Vatten AB att göra de justeringar som kan vara nödvändiga för genomförandet.

Bilagor

1. Rapport *Stockholm Vatten AB – strukturutveckling*, Solving, Bohlin & Strömberg, Stockholm 2006-04-11.
2. Förslag till bolagsordningar för Stockholm Vatten AB, Stockholm Vatten VA AB och Stockholm Vatten Miljö- och Utveckling AB.
3. PM *Ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten AB*, Solving, Bohlin & Strömberg, Stockholm 2006-05-11.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Carin Jämtin* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Förslag om förändring av bolagsstrukturen i Stockholm Vatten AB till en koncern med två rörelsedrivande dotterbolag godkänns.
2. Förslag till nya bolagsordningar godkänns – bilaga 2.
3. Styrelse och lekmannarevisorer i bolagen skall utses enligt vad som anges i förslaget till bolagsordningar.
4. Försäljning till bokfört värde av Stockholms Stadshus AB:s aktier i Stockholm Vatten AB till det blivande moderbolaget godkänns.
5. Styrelsen och VD i Stockholms Stadshus AB respektive det blivande moderbolaget ska verkställa beslut och vidtaga åtgärder för genomförande inklusive smärre justeringar såsom namnfrågor för bolagen m.m.
6. Stockholms Stadshus AB tillsammans med Stockholm Vatten AB får i uppdrag att fastställa den slutgiltiga kapitalstrukturen i respektive bolag.
7. Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att uppmana Stockholm Vatten AB att efter slutgiltigt förslag till struktur återredovisa till koncernstyrelsen och kommunfullmäktige.
8. Därutöver anføres följande.

Stockholm Vatten AB är en viktig aktör i samhällsbyggandet i Stockholm. Bolaget bör uppfatta att det ligger i dess roll att som en aktiv part delta i det arbete som bedrivs för att bygga vidare på Stockholm och ställa om kommunen och regionen till en långsiktigt uthållig storstadsregion.

Ny lagstiftning har aktualiserat frågan om en ny organisation. Enligt ärendet är den föreslagna lösningen den som bäst garanterar både en genomskinlig organisation och en kontinuitet i arbetet, vilket vi ser som positivt. Beslutet ska inte uppfattas som en signal om att en ny inriktning för bolagets arbete är önskvärd, eller att ambitionerna hos staden har minskat på miljöområdet. En försäljning eller privatisering av verksamheten ska inte genomföras.

Reservation anförs av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. delvis avslå föredragande borgarrådets förslag
2. därutöver anföra följande

Det är mycket olyckligt och riskfyllt, att detta förslag kommer *samtidigt*, som den nya majoriteten aviserar kraftiga nedskärningar av Stockholm Vattens verksamheter.

Dessa beslut kan i samverkan få förödande konsekvenser för stockholmarnas avloppsrening och vatten och biogasförsörjning.

Stockholm Vatten bedriver idag ett viktigt arbete inom miljö- och teknikutveckling där bolaget har stor kompetens. Det är viktigt att den nya bolagsstrukturen säkerställer att den verksamheten kan fortsätta och utvecklas vidare. Miljöpartiet ser med oro på de nedskärningar den nuvarande majoriteten planerar att genomföra och det fokus som riktas enbart på kärnverksamheten. Risken är stor att de miljö- och naturvårdande projekten som t ex rening av sjöar och vattendrag samt biogasproduktionen kommer att minimeras eller helt försvinna. Det är oerhört viktigt att staden tar ansvar för att utöka biogasproduktion i Stockholm. Miljöpartiet vill behålla reningsverket i Hammarby sjöstad och forskningen kring detta, vilket är oerhört viktigt för Stockholms miljöföretag. Reningsverket samt Stockholm vattens internationella arbete är två viktiga metoder för Stockholm att minimera utsläppen till Östersjön.

Vi ser också med stor oro på risken att ett enskilt biogasbolag kommer att säljas ut till privata intressen av den borgerliga majoriteten, på liknande sätt som skedde med stadens värmebolag. Det skulle innebära att ytterligare ett privat monopol uppstår, där staden inte längre kan påverka prissättningen eller användningsområdena för biogasen, vilket kan få svåra konsekvenser både för miljön och för privatpersoners ekonomi.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla att-satserna 1-7 för en förändring av bolagsstrukturen inom Stockholm Vatten AB till en koncern med två rörelsedrivande dotterbolag
2. hela Stockholm Vatten AB fortsätter att vara i kommunens ägo

3. Stockholm Vatten AB fortsätter att utveckla och expandera verksamheten av biogasproduktion för att skapa hållbara, lokala energikällor och för att ta fullt ansvar för sitt sektorsansvar inom miljöområdet
4. därutöver anföras.

Stockholm Vatten AB är ett kommunalt bolag som på många sätt är ett föredöme i långsiktigt miljöarbete. Den tidigare majoriteten har under den gångna perioden kraftigt förstärkt det förebyggande miljöarbetet genom att bl.a. satsa drygt 200 miljoner ur Miljömiljarden på vattenarbetet. Detta i motsats till den borgerliga majoriteten som nu vill rationalisera kraftigt i bolaget. Vi anser att miljöverksamheten utgör en grundläggande del i bolagets arbete för att tillsammans med kommunens miljö- och renhållningsförvaltningar uppnå de nationella miljömålen och Vattendirektivets krav. Miljöverksamheter är således en självklar del av bolagets och stadens kärnverksamhet.

Vi vill också utveckla biogasproduktionen som nu får möjlighet att expandera ytterligare i ett nytt dotterbolag. Detta är ett sätt att på lång sikt skapa förutsättningar för ett nytt kommunalt energibolag, som grundar sig på förnybara energikällor och att återta makten över stadens energiproduktion. På kort sikt kommer utökad biogasproduktion att kunna ersätta fossila fordonsbränslen i Stockholms stad.

Vi ser den nya bolagsordningen som en möjlighet att expandera Stockholm Vattens verksamhet så den tillsammans med kommunens övriga verksamheter på ett kraftfullt sätt kan bidra till att förbättra vattenkvaliteten i staden och dess närområde, förbättra luftkvaliteten inne i staden och förbättra Östersjöns miljö genom att också bidra till åtgärder i andra Östersjöländer.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Förslag om förändring av bolagsstrukturen inom Stockholm Vatten AB till en koncern med två rörelsedrivande dotterbolag godkänns.
2. Förslag till nya bolagsordningar godkänns – *bilaga 2*.
3. Styrelse och lekmannarevisorer i bolagen skall utses enligt vad som anges i förslaget till bolagsordningar.
4. Försäljning till bokfört värde av Stockholms Stadshus AB:s aktier i Stockholm Vatten AB till det blivande moderbolaget godkänns.
5. Styrelsen och VD i Stockholms Stadshus AB respektive det blivande moderbolaget ska verkställa beslut och vidta åtgärder för genomförande inklusive smärre justeringar såsom namnfrågor för bolagen m.m.
6. Stockholms Stadshus AB tillsammans med Stockholm Vatten AB får i uppdrag att fastställa den slutgiltiga kapitalstrukturen i respektive bolag.

7. Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att uppmana Stockholm Vatten AB att efter slutligt förslag till struktur återredovisa till koncernstyrelsen och kommunfullmäktige.

Stockholm den 29 november 2006

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Kristina Axén Olin Ulla Hamilton

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Teres Lindberg och Malte Sigemalm* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Bakgrund

Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten AB:s mål, krav och ägardirektiv avser idag dels VA-verksamheten, dels bolagets roll i en hållbar samhällsutveckling. Verksamheten inom en hållbar samhällsutveckling tenderar att öka i omfattning och kräver egna investeringar och organisatoriska lösningar t ex biogasverksamhet och omhändertagande av organiskt avfall.

Förslaget om ny vattentjänstlag (prop. 2005/06:78) kräver att det som anses vara egentlig VA-verksamhet skall särredovisas från övrig verksamhet. Mot bakgrund av lagförslaget kan Stockholm Vatten AB inte fortsätta att bedriva sin verksamhet som idag.

För att lösa de uppkomna problemen med krav på särredovisning av VA-rörelsen och ett ökat behov av bolagets engagemang i verksamheter utanför den direkta kärnverksamheten kan organisationen anpassas på ett antal olika sätt.

Ärendet

Styrelsen för Stockholm Vatten AB har beslutat att anpassa bolagets organisation och struktur för att kunna svara mot de krav på verksamheten som ställs i förslaget till ny vattentjänstlag.

Föreliggande förslag innebär att bolaget framöver organiseras som ett moderbolag med två rörelsedrivande dotterbolag, ett för den lagreglerade VA-verksamheten och ett för "övrig verksamhet".

Verksamheten i respektive rörelsedrivande bolag skall i huvudsak omfatta de verksamheter som framgår av utredningen – *bilaga 1*. I moderbolaget samlas ekonomi, personaladministration samt marknadsaktiviteter. Personal- och ledningsfrågor organiseras i enlighet med vad som föreslås i studien.

Utredningen av Solving, Bohlin & Strömberg

På uppdrag av VD i Stockholm Vatten AB har konsultföretaget Solving, Bohlin & Strömberg studerat ett antal strukturella alternativ som dels uppfyller den kommande vattentjänstlagens krav, dels möjliggör för Stockholm Vatten AB att fortsätta att bedriva och utveckla den verksamhet bolaget bedriver utöver den rena VA-verksamheten, den s.k. "övriga verksamheten".

Fem alternativ har studerats och jämförts med nuläget:

- A. Kommunal förvaltning. "Övrig verksamhet" avvecklas eller överförs till annan huvudman.
- B. Verksamheten i sin helhet läggs ut på entreprenad.

- C. Nuvarande organisation.
- D. Stockholms Stadshus AB som moderbolag direkt till två rörelsedrivande bolag (VA-verksamhet respektive ”övrig verksamhet”).
- E. Rörelsedrivande moderbolag innehållande ”övrig verksamhet” samt dotterbolag för kärnverksamheten.
- F. Koncern med två rörelsedrivande dotterbolag (VA-verksamhet resp. ”övrig verksamhet”).

Som framgår av studien innebär alternativ A, B och D så stora ingrepp att den verksamhet bolaget i dag bedriver, åtminstone i det korta perspektivet, kan äventyras. Framför allt innebär dessa alternativ att den sammanhållna kompetens som i dag finns i Stockholm Vatten AB splittras och en del av skalfördelarna som finns i verksamheten går förlorad.

De alternativ som innebär att Stockholm Vatten hålls samman under ett ”paraply” dvs. alternativ E och F är som framgår av den gjorda studien relativt likvärdiga. Vid en jämförelse har dock alternativ F nedanstående fördelar jämfört med E; den ekonomiska styrningen blir enklare; alternativet ger större möjligheter till effektiviseringar och; det är flexiblare när det gäller att möta nya krav från ägare.

Den gjorda studien förordar en framtida legal struktur för Stockholm Vatten AB i enlighet med förslag F, dvs. ett moderbolag och två rörelsedrivande dotterbolag, som den objektivt sett bästa lösningen på de strukturella problem bolaget står inför. Att tekniskt sett genomföra den föreslagna förändringen är möjligt utan alltför stora problem.

Den föreslagna koncernen behandlas som en enhet vad gäller personalfrågor och avsikten är också att personunion ska gälla för styrelser och verkställande ledning i den föreslagna företagsgruppen.

Solving, Bohlin & Strömbergs studie redovisas i *bilaga 1*.

BEREDNING

Ärendet har beretts av Stockholm Vatten AB och Stockholms Stadshus AB.

Koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB har den 24 april 2006 beslutat följande.

A. Koncernstyrelsen beslutade att hemställa att kommunfullmäktige beslutar att

1. godkänna att styrelsen för Stockholm Vatten AB förändrar bolagsstrukturen inom Stockholm Vatten AB till en koncern med två rörelsedrivande dotterbolag,
2. godkänna förslag till bolagsordningar enligt *bilaga 2*,

3. utse styrelse och lekmannarevisorer i bolagen,
4. godkänna försäljning till bokfört värde av Stockholms Stadshus AB:s aktier i Stockholm Vatten AB till det blivande moderbolaget,
5. uppdra åt styrelse och VD i Stockholms Stadshus AB respektive det blivande moderbolaget att verkställa beslut och vidta åtgärder för genomförande inklusive smärre justeringar såsom namnfrågor för bolagen m.m,
6. uppdra åt styrelsen för Stockholm Vatten AB att efter slutligt förslag till struktur återrapportera till koncernstyrelsen och kommunfullmäktige.

B. Koncernstyrelsen beslutade för egen del att

1. godkänna rapporten ”Strukturutveckling” samt godkänna Stockholm Vatten AB:s förslag till ny företagsstruktur med ett koncernbolag och två rörelsedrivande dotterbolag för dels den lagreglerade verksamheten dels övrig verksamhet.

Därutöver anförde koncernstyrelsen följande.

Det är positivt att förslaget för att möta en eventuell ny VA-lag är framtaget i tid för att kunna verkställas innan den nya lagstiftningen förväntas träda ikraft vid årsskiftet.

Innan fullmäktige fattar ett beslut om ny struktur för Stockholm Vatten AB måste avgränsningen mellan de två dotterbolagen tydliggöras med avseende på den slutliga VA-lagens krav och möjligheterna för de två dotterbolagen att bedriva en effektiv verksamhet anpassad till kommunens samlade behov. Den icke VA-bundna verksamhetens möjligheter att på ett miljömässigt hållbart sätt utvecklas i samverkan med andra delar av kommunens verksamhet inom områden som energiförsörjning, avfallshantering och miljörestaurering bör särskilt beaktas. Vissa frågor som ex. miljöarbete och teknikutveckling är dels nödvändiga för den egna verksamheten, dels möjliga att utnyttja som kommersiell produkt, varför gränsdragningen inte är självklar. Andra frågor som hantering av slam och värme kan vara problematiska med hänsyn till prissättning vid intern försäljning.

En riskanalys behöver således redovisas som tar sin utgångspunkt i de olika delarna inom respektive bolag och snittet mellan de två dotterbolagen behöver tydliggöras. De övergripande miljöfrågornas placering och finansiering samt kalkyler på kostnader och intäkter för moderbolaget och dotterbolagen bör tydliggöras i beslutsunderlaget för att säkerställa att verksamheterna kommer att kunna redovisa positiva resultat från start. Därutöver bör ägarkonstellationen för respektive bolag tydliggöras mot bakgrund av att även Huddinge kommun idag äger aktier i Stockholm Vatten AB.

Med dessa ytterligare klargöranden bör kommunfullmäktige kunna besluta i enlighet med föreliggande förslag och därutöver uppdra åt styrelsen i Stock-

holm Vatten AB att göra de justeringar som kan vara nödvändiga för genomförandet.

Reservation anfördes av tjänstgörande suppleanten Lotta Edholm (fp) samt ledamöterna Kristina Axén Olin (m), Magnus Tegborg (m) och Ewa Samuelsson enligt följande.

Koncernstyrelsen föreslås besluta i enlighet med koncernledningens förslag.

Koncernledningen för Stockholms Stadshus AB:s tjänsteutlåtande daterat den 11 april 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen förordar liksom Stockholm Vatten AB ett alternativ där Stockholm Vatten AB omstruktureras till ett koncernföretag med två rörelsedrivande bolag. Detta torde lösa problematiken kring förslaget till ny vattentjänstlag. Koncernledningen noterar därutöver att Solving, Bohlin & Strömbergs utredning påvisar att detta alternativ ger större möjligheter till ytterligare effektiviseringar än de övriga alternativ som studerats.

Styrelsen för Stockholm Vatten AB beslutade den 20 april 2006 angående ärendet "Ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten AB" att

1. godkänna framlagt förslag till ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten AB enligt i ärendet angivet alternativ F med ett moderbolag och två rörelsedrivande dotterbolag för dels den lagreglerade VA-verksamheten, dels "övrig verksamhet",
2. godkänna framlagda förslag till bolagsordningar för moderbolaget och respektive dotterbolag med den ändringen att i bolagsordningarna för samtliga bolag skall ledamöterna utses på sätt som framgår av § 7 i bolagsordningen för Stockholm Vatten VA AB,
3. hemställa om Stockholm Vatten AB:s ägares godkännande till förslaget och respektive ägares kommunfullmäktige beslut i frågan om att Stockholm Vatten AB:s verksamhet struktureras i ett moderbolag med två rörelsedrivande dotterbolag i enlighet med av styrelsen godkända förslag till bolagsordningar, samt
4. uppdraga åt verkställande direktören att vidare bereda de frågor som är förknippade med bildandet av ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten AB.

Särskilt uttalande gjordes av Rebwar Hassan (mp), ledamoten Moïssis Nikolaidis m.fl. (s), samt tjänstgörande ledamoten Per Ohlin (v) enligt följande.

Stockholm Vatten bedriver idag ett viktigt arbete inom miljö- och teknikutveckling där bolaget har stor kompetens. Det är viktigt att den nya bolagsstrukturen säkerställer att den verksamheten kan fortsätta och utvecklas vidare. Eftersom allt miljöarbete inom Stockholm Vatten inte är kommersiellt är det viktigt att finansieringen klargörs på ett

tidigt stadium. Det är också viktigt att möjligheterna till en utökad biogasproduktion säkerställs.

Stockholm Vatten AB:s tjänsteutlåtande daterad den 11 april 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget innebär att Stockholm Vatten AB framgent organiseras som ett moderbolag med två rörelsedrivande dotterbolag, ett för den lagreglerade VA-verksamheten och ett för ”övrig verksamhet” i enlighet med förslag F i studien. Verksamheten i respektive rörelsedrivande bolag skall i huvudsak omfatta de verksamheter som framgår av studien. I moderbolaget samlas ekonomi, personaladministration samt marknadsaktiviteter. Personal- och ledningsfrågor organiseras i enlighet med vad som föreslås i studien. Förslag till bolagsordningar för respektive bolag bifogas.

Koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB beslutade den 13 mars 2006 att bl.a. godkänna Stockholm Vatten AB:s planerade åtgärder för att anpassa Stockholm Vatten AB:s organisation och struktur i enlighet med de krav på verksamheten som ställs i förslaget till ny vattentjänstlag.

Styrelsen för Stockholm Vatten AB fattade den 9 mars 2006 beslut om att uppdra åt VD att anpassa organisation och struktur i enlighet med de krav som ställs i förslaget till ny vattentjänstlag (prop. 2005/06:78), Lagförslaget innebär bland annat att den i lagen reglerade verksamheten organisatoriskt och administrativt avskiljs från bolagets ”övriga verksamhet”. Vidare beslöt styrelsen åtgärder ska vara vidtagna så att bolaget uppfyller lagens krav vid tidpunkten när lagen träder ikraft.

Bilagor

1. Rapport *Stockholm Vatten AB – strukturutveckling*, Solving, Bohlin & Strömberg, Stockholm 2006-04-11.
2. Förslag till bolagsordningar för Stockholm Vatten AB, Stockholm Vatten VA AB och Stockholm Vatten Miljö- och Utveckling AB.
3. PM *Ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten AB*, Solving, Bohlin & Strömberg, Stockholm 2006-05-11.

Stockholm Vatten AB

Strukturutveckling

Stockholm 2006-04-11

Innehållsförteckning

1	<i>Uppdraget</i>	_____
2	<i>Omvärldsförutsättningar</i>	_____
2.1	<i>Inledning</i>	_____
2.2	<i>Generella trender</i>	_____
2.3	<i>Externa faktorer</i>	_____
2.3.1	Lagar och regleringar	_____
2.3.2	Kunder	_____
2.3.3	Efterfrågeutveckling & Regional samverkan	_____
2.3.4	Politisk påverkan och privata initiativ	_____
2.3.5	Teknologiska förändringar	_____
2.3.6	Leverantörsmarknad	_____
2.4	<i>Interna faktorer</i>	_____
2.4.1	Stockholms Stads miljöambitioner och uppdrag	_____
2.4.2	SVAB:s egna ambitioner	_____
2.4.3	Vision och strategi	_____
2.5	<i>Summering av omvärldsanalys</i>	_____
3	<i>Översiktlig indelning av ingående verksamheter</i>	_____
4	<i>Strukturalternativ och styrning</i>	_____
4.1	<i>Analys och utvärdering</i>	_____
4.1.1	Kriterier för strukturval	_____
4.1.2	Sammanfattning av utvärdering	_____
4.1.3	Slutsats	_____
5	<i>Sammanfattning och rekommendation</i>	_____

Bilagor

1) Förslag till ny allmän vattentjänstlag (2005/06:78)

2) Referensmaterial

Uppdraget

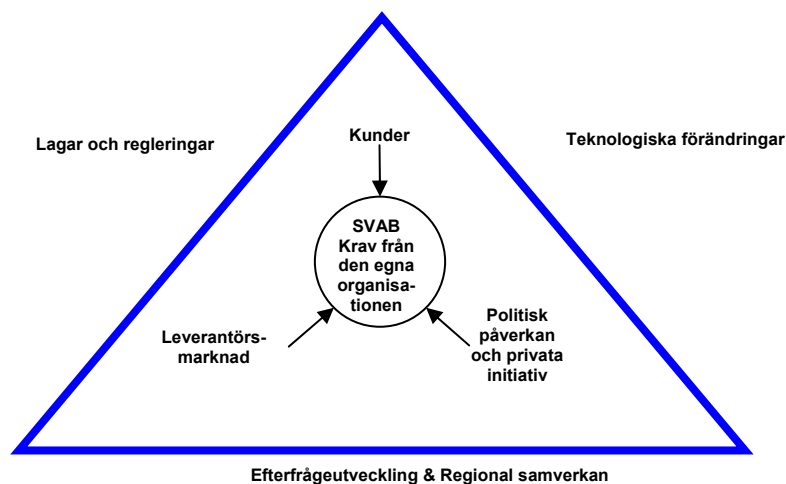
Vid styrelsemötet den 9 mars 2006 beslutades att låta utreda vilka strukturella handlingsalternativ som kunde vara lämpliga m.h.t. de föreslagna förändringarna i VA - lagstiftningen samt den verksamhet som successivt vuxit fram vid sidan av den ordinarie VA- verksamheten. Uppdraget skall redovisas till styrelsen vid styrelsemötet den 20 april 2006.

Utredningen baseras på omvärldsutvecklingen, Stockholm Stads ambitioner och ägardirektiv, Stockholm Vattens egna ambitioner samt den pågående affärsverksamhetens potential och behov av stringens och styrning.

Omvärldsförutsättningar

Inledning

VA-branschen påverkas starkt av bl.a. lagar, regleringar och politiska influenser. De viktigaste drivkrafterna som påverkar Stockholm Vatten AB: s (SVAB) utveckling framgår av nedanstående bild. Drivkrafterna samt dess konsekvenser på SVAB har analyserats vidare i denna rapport.

SVAB:s utveckling och anpassning till den externa miljön påverkas inte endast av de externa drivkrafterna utan också av egna initiativ till utveckling och förbättring, exempelvis krav på ökad transparens, renodling samt ständiga förbättringar av verksamheten. Nedanstående situationsbeskrivning har inte ambitionen att på djupet analysera alla påverkande faktorer utan tar enbart upp de väsentligaste. Underlag för analysen har samlats in genom intervjuer av personal på SVAB, den politiska ledningen samt

företrädare för Stockholms Stadshus AB. Därutöver har även branschorganisationer kontaktats och relevant material i form av rapporter, artiklar och skrivelser har analyserats. I samband med utveckling av strategisk plan 2005 genomförde SVAB en scenaribeskrivning som har varit ett viktigt underlag i analysarbetet.

Generella trender

Under de senaste åren har SVAB:s verksamhet utökats med nya produkter och tjänster med olika grad av koppling till den VA-reglerade verksamheten. Exempel på sådana produkter och tjänster är biogasproduktion och omhändertagande av fett- och septicslam. De bakomliggande skälen till denna utveckling är i första hand politiska miljöinitiativ och lagstiftning. Dessutom driver SVAB på eget initiativ utvecklingsprojekt som bidrar till en hållbar samhälls-utveckling.

Externa faktorer

Lagar och regleringar

SVAB:s verksamhet är starkt reglerad av lagstiftning, främst beroende av att företaget fyller en central samhällsviktig funktion. Dessutom får miljöfrågor och kretsloppstänkande en högre prioritet i samhället, vilket medför hårdare miljöregleringar. Exempelvis finns en utarbetad arbetsplan för att uppnå God Ytvattenkvalitet enligt vattendirektivet (2000/60/EG) år 2015 innebärandes bl.a. att vattnet inte får bidra till övergödning. Klarar man inte att uppfylla kraven senast 2021 följer böter för det aktuella landet. Ett annat mål beslutat av riksdagen innebär att minst 30 % av det slam som produceras i reningsprocessen skall återgå till jordbruket.

Regleringar rörande VA-verksamhet förskjuts successivt från lokal och nationell nivå till EU-nivå. Den EU-lagstiftning som utformas är i flera fall striktare än dagens nationella lagstiftning. Exempelvis skulle ett ramdirektiv för vatten kunna innebära uttags- och utsläppsavgifter samt medföra ökade administrationskostnader p.g.a. rapporterings- och kontrollkrav.

Den 2:e februari 2006 lade regeringen fram en proposition om en ny allmän vattentjänstlag (VA-lag) (2005/06:78) som skall ersätta den nuvarande (1970:244). Förslaget beräknas träda i kraft 1 januari 2007 och innehåller skärpningar jämfört med nuvarande lagstiftning. Huvuddragen i förslaget bifogas i bilaga.

Sammanfattande slutsatser – Lagar och regleringar

- *Den nya VA-lagstiftningen medför krav på transparens och precisering för verksamhet som skall bedrivas inom VA-området*
- *Ökat krav på ekonomisk särredovisning enligt självkostnadsprincipen av verksamhet omfattad av VA-lagen (50 §)*
- *Ökade miljökrav såväl globala som lokala innebär ökade kostnader för exempelvis specialiserade miljöanalyser med snabb återkoppling för åtgärd*
- *Krav på ökad opinionsbildning regionalt, nationellt och inom EU i syfte att kunna påverka miljöfrågor och vattenförsörjningens utveckling*

- *Förslag till ny VA-lag medger möjligheter att erbjuda managementavtal för drift av VA-anläggningar i andra kommuner*

Kunder

Den kostnad som en privatperson betalar för att få tillgång till rent vatten och rening av avlopp är förhållandevis låg jämfört med kostnader för elektricitet. Pris- och kostnadsperspektivet får dock ej negligeras utan det är viktigt att fortlöpande utveckla en produkt med ett bra värde/nytta för kunden, dvs. en produkt med hög upplevd kvalitet till ett rimligt pris. SVAB har påbörjat ett arbete i syfte att öka kundfokus, bl.a. genom mätningar av kundnöjdhet.

Allt mer medvetna och kräsna kunder med krav på hälso- och miljövänliga produkter ställer ökade krav på snabb och korrekt information från SVAB. Detta förstärks av medias bevakning av miljöfrågor. Exempel på detta är debatten beträffande spår av läkemedel i Stockholms dricksvatten och dagens oro för fågelinfluensan och dess konsekvenser på vattnet.

Sammanfattande slutsatser - Kunder

- *SVAB har utvecklat ett perspektiv – från abonnent till kund*
- *SVAB är på väg att etablera kundrelationer med hög kvalitet till rimligt pris genom att mäta kundnöjdhet*
- *Ökad konsumentinformation för att stärka kundrelationerna ställer ökade krav på SVAB:s informationsfunktion*

Efterfrågeutveckling & Regional samverkan

Den långsiktiga efterfrågeutvecklingen av vatten minskar något i Sverige bl.a. beroende av vattenbesparande tekniker. Denna volymminskning kompenseras i SVAB:s fall av ökat antal nya kunder i geografiskt närliggande kommuner.

Möjligheter till samverkan med närliggande kommuner finns inom ett antal områden, exempelvis leverans av dricksvatten och rening av avloppsvatten. Därigenom skapas skalfördelar och synergier såväl avseende utvecklingsarbete som investeringar. Hårdare miljöregleringar och en förskjutning av beslutsprocessen mot EU ställer nya krav på teknikutveckling, kompetens men även förmåga till opinionspåverkan genom medverkan i olika expertorgan. Behovet av samarbete inom regionen och branschen ökar sannolikt i framtiden. Ett tänkbart scenario skulle kunna vara att SVAB i nära samarbete med olika organisationer skapar ett regionalt centrum för forskning och utveckling inom VA-området.

Efterfrågan på nya produkter och tjänster ökar, dock från en relativt låg nivå. Exempel på områden där efterfrågan ökar är biogas och försäljning av vatten- och avloppshantering till grannkommuner. Drivkrafterna bakom denna efterfrågeökning är en kombination av politiskt betingade initiativ samt möjligheter att sänka kostnader genom storskaliga lösningar.

Sammanfattande slutsatser - Efterfrågeutveckling

- *Minskande efterfrågan på vatten per capita p.g.a. bl.a. teknikutveckling skapar möjligheter att bredda marknadsunderlaget och därigenom öka kapacitetsutnyttjandet i befintliga anläggningar. Idag finns exempelvis en tillgänglig överkapacitet i vattenproduktionen om ca 30 %*
- *Marknaden för produkter och tjänster som ligger utanför VA-lagen men växer fram p.g.a. miljöutvecklingen inom VA-området kräver en god förståelse för den politiska beslutsprocessen*
- *Möjligheter till gemensam FoU med andra kommuner och aktörer (regionalt forsknings- och utvecklingscentrum)*

Politisk påverkan och privata initiativ

Ur politiskt perspektiv har fokus framförallt legat på miljö, hållbar samhällsutveckling och säkerhet till en rimlig kostnad. Detta har starkt påverkat SVAB:s utveckling.

I förslaget till ny VA-lag fastställs det att VA-anläggningar skall vara i kommunalt ägande även om driften får läggas ut. Dock kvarstår faktum att SVAB är verksamma inom ett av de sista stora områdena som inte privatiserats, endast 8 procent av den totala marknaden som omsätter 2500 miljarder kronor per år i världen har privatiserats. Branschen växer med 6 procent per år och enligt Världsbanken ligger behovet på vatteninvesteringar på 560 – 750 miljarder per år. Det finns stora internationella företag som gärna ser en framtida privatisering inom området, exempelvis det franska företaget Veolia som ansvarar för driften av VA-verksamheten i Norrtälje.

EU-kommissionen har tillfrågat 72 länder att öppna sina marknader för vattendistribution och avloppsrening för privata företag. Pådrivare är bl.a. Frankrike, som har de två största vattenföretagen i världen, Suez och Veolia. När ett av världens största företag, General Electric, gjorde en analys över vilka verksamheter som kommer att få högst tillväxt i framtiden, var vatten ett område som bedömdes kunna växa dubbelt så snabbt som den övriga ekonomin¹.

Sammanfattande slutsatser – Politisk påverkan

- *Det förekommer en debatt om VA-verksamhetens legala former i flera länder – i Sverige verkar de flesta politiska grupperingar förorda att VA-verksamheten skall drivas av samhället*
- *Krav på effektivitet i verksamheten ökar ständigt, dvs. både skapa nytta och värde för ägare och kunder till en rimlig kostnad*

---

¹ SvD Näringsliv, Vatten blir ny hårdvaluta, måndag 20 mars 2006

Teknologiska förändringar

VA-branschen karakteriseras av en relativt stor tillväxt i världen med krav på utveckling av nya produkter och teknik. Lagar och olika miljömål har en stor påverkan rörande vilka tekniker som utvecklas. Denna utveckling kommer sannolikt att bidra till en fortsatt stark teknisk utveckling vilket kommer att påverka SVAB. Exempel på utvecklingsområden är mer effektiv vattenbesparande teknik och rening av råvatten genom UV-ljus. Det finns även exempel på teknisk utveckling från andra branscher som genom olika grad av anpassning även kunnat tillämpas i VA-branschen, exempelvis schaktningsfri ledningsförnyelse och GIS (Geografiska Informations System).

Sammanfattande slutsatser -Teknologi

- *Behovet av tekniska tillämpningar varierar baserat på vilken råvattenförsörjning och nationella miljömål och lagstiftning som finns. Utvecklingen är beroende av politiska beslut avseende nya miljöåtgärder*
- *Utvecklingen i VA-branschen skapar bra förutsättningar för innovation och utveckling hos leverantörerna. Detta kan på ett positivt sätt bidra till SVAB:s utveckling men även framgångsrik tjänsteexport i leverantörsledet*
- *Lagstiftning och nationella miljömål driver teknikutvecklingen och möjligheter finns till export av miljöteknik (ökning ca 15 % per år)*

Leverantörsmarknad

Delar av leverantörsmarknaden för VA-verksamheten är samma som i andra infrastrukturområden, d.v.s. de stora anläggnings- och byggföretagen.

Sammanfattande slutsatser - leverantörsmarknaden

- *Produktivitets- och prisutvecklingen inom bygg- och anläggningssektorn som är stora leverantörer till VA-verksamheterna har inte utvecklats särskilt snabbt på den svenska marknaden*
- *Entreprenadupphandling är i fokus hos flertalet infrastrukturhållare*

Interna faktorer

Stockholms Stads miljöambitioner och uppdrag

Stockholm Stad har under många år haft en hög ambition rörande miljöfrågor och SVAB har i många fall varit involverade i denna utveckling och stärkt Stockholms Stads miljöprofil.

Stockholms Stad som aktiv ägare till SVAB har starkt påverkat utvecklingen av den verksamhet som ej direkt regleras av VA-lagen.

Ägardirektiven som Stockholms Stad givit SVAB:s bolagsstyrelse för 2006 förstärker kravet på miljöengagemang och innefattar:

- fortsätta arbetet med sjörestaureringar enligt vattenprogrammet

- utifrån ett kretsloppstänkande utveckla restprodukterna som uppstår i verksamheten
- bidra till kunskapsutbyte genom att delta i internationella projekt
- tillsammans med andra myndigheter utveckla arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin
- fortsätta investera i ledningsnätet för att förbättra standard och säkerställa kapacitet
- definiera sitt affärsområde om avfalls- och biogashantering. I uppdraget ligger också att klara ut vilka utvecklingsområden som bör inrymmas i verksamheten för att säkerställa de långsiktiga målen
- delta i arbetet och bidra med sin kompetens i den utredning som syftar till att säkerställa Stockholms stads behov av att behandla avfall genom egna anläggningar

Förutom uppdrag i syfte att säkerställa en hållbar utveckling i staden rörande miljö ställer Stockholms Stad allt hårdare krav på sina bolag att de skall öka sin effektivitet, framförallt kostnadsreduceringar genom personalneddragningar och ökad kapitaleffektivitet.

Sammanfattande slutsatser – Stockholms Stad som ägare

- *Stockholms Stad har relativt andra europeiska huvudstäder höga miljöambitioner såväl generellt som inom VA-området*
- *Fortsatt viktigt för SVAB att öka sin effektivitet för att leverera värde och nytta till ägare och kunder*
- SVAB skall ta ett stort miljöansvar och även bidra till kunskapsutbyte internationellt

SVAB:s egna ambitioner

Historiskt sett har SVAB haft en högre ambitionsnivå rörande miljöfrågor än vad som strikt reglerats i VA-lagen, många gånger beroende av stadens olika ålägganden och profilering. Exempel på sådana verksamheter är SVAB:s provtagningar ute i skärgård och biogasproduktion till fordon. SVAB är VA-aktör i Sveriges huvudstad och får många gånger stå som exempel för svensk VA-hantering i stort och förebild för huvudstadens miljöengagemang. Detta leder emellanåt till förfrågningar, förslag och krav på projekt som ett VA-verk i en mindre stad aldrig skulle ställas inför och vars direkta koppling till den VA-reglerade verksamheten emellanåt kan ifrågasättas. SVAB:s involvering i Stockholms Stads miljöarbete och bidragande till en hållbar samhällsutveckling tenderar till att öka i omfattning och ställa egna krav på investeringar och organisatoriska lösningar.

SVAB har ett gott renommé nationellt och internationellt, inte minst tack vare sitt engagemang inom SIWI och en rad olika utvecklingsprojekt. Dessa engagemang har dock minskat de senaste åren, beroende på resursbrist.

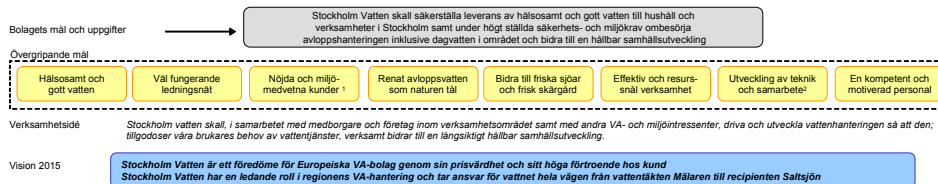
SVAB är verksam inom en bransch som är mycket investeringstung vilket medför krav på effektiv kapitalanvändning. Budgeterade investeringar har ökat jämfört med tidigare och med dagens upplåningstakt så kan företaget ha en skuldsättning som är nästan lika stor som tillgångarna i balansräkningen om ett antal år. På sikt skulle denna utveckling kunna leda till en kraftigt ökande känslighet för högre räntor, med taxeröningar som följd. Förslaget till ny VA-lag (2005/06:78) ger möjligheter för SVAB att fondera kapital för framtida investeringar om vissa förutsättningar gäller (se 30 § i förslag till ny VA-lag (2005/06:78) i bilaga).

Sammanfattande slutsatser – SVAB: s egna ambitioner

- *SVAB:s miljöengagemang är mer ambitiöst än vad VA-lagen föreskriver. Detta motiveras främst av ägarens miljöambitioner*
- *SVAB: s engagemang i Stockholms Stads miljömål och bidrag till en hållbar samhällsutveckling tenderar att öka i omfattning och ställa egna krav på investeringar och organisatoriska lösningar*
- *Företagets effektivitet och kostnadsstruktur är under översyn*
- *Ökande uppdragsverksamhet och tjänsteutbud har medfört minskande transparens i den ekonomiska redovisningen. Detta kräver åtgärder bl.a. m.h.t. den nya VA-lagen*

Vision och strategi

SVAB har en mångfald av mål och strategier på olika nivåer vilket illustreras i nedanstående figur.

¹ Nöjda och miljömedvetna kunder som inte tillför främmande ämnen till avloppet
² Utveckling av teknik och samarbete, regionalt, nationellt och internationellt

Vision 2015 är mycket ambitiös och ställer krav på tydlig strategi, styrning samt tydliga mål i hela organisationen. Kravet på ökad ekonomisk transparens tillsammans med olika krav på operativ och strategisk styrning för olika verksamheter innebär att en uppdelning av verksamheten är en naturlig konsekvens för att på ett optimalt sätt kunna realisera vision och strategi.

Utvecklingen inom SVAB har inneburit successiv utveckling av nya produkter och uppdrag. Strategin, arbetssättet samt utvecklingen av produkter och tjänster i denna

verksamhet har en annan karaktär än VA-verksamheten. För att realisera visionen och strategin är det viktigt att organisationsstrukturen utvecklas och anpassas så att den bättre avspeglar de olika verksamheternas förutsättningar.

Sammanfattande slutsatser – Vision och strategi

- *Vision 2015 är ambitiös och ställer krav på tydlig strategi och styrning, samt tydliga mål och prioriteringar i hela organisationen*
- *Strategin för utveckling av icke VA-reglerad verksamhet bygger på marknadsbehov och ekonomisk bärkraft jämfört med utveckling av vatten- och avloppsaffären som är självkostnadsreglerad vilket ställer krav på anpassad strategisk och operativ styrning*

Summering av omvärldsanalys

- *Förnyad VA-lagstiftning med krav på ekonomisk transparens*
- *Ökande tjänsteutbud drivet av lagstiftning, nationella mål och ägarens ambitioner*
- *Kravet på fortsatt effektivisering förutsätter renodling och resultatmätning av de ingående verksamheterna*
- *Olika krav på operativ och strategisk styrning för olika verksamheter innebär att en organisatorisk uppdelning av verksamheten är en naturlig konsekvens*

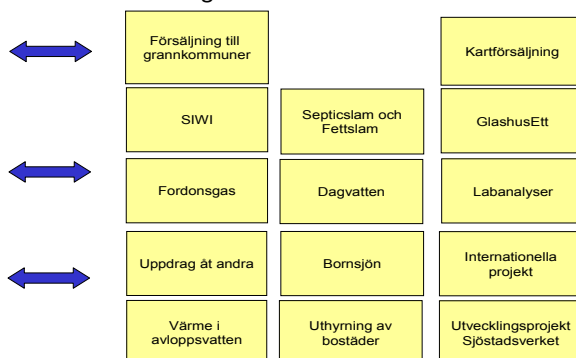
Översiktlig indelning av ingående verksamheter

En första grov uppdelning av verksamheten kan göras i en del ”icke vinstdrivande” verksamhet reglerad av VA-lagen och en del ”kommersiell verksamhet” enligt nedanstående bild:

VA-reglerad verksamhet

Övriga "kommersiella" verksamheter

De verksamheter som är betecknade som "kommersiella" är sådana verksamheter som idag ger upphov till intäkter i SVAB:s resultaträkning och som inte utgörs av "VA-intäkter". Verksamheterna har olika karaktär bl.a. avseende följande:

VA-reglerad verksamhet

- Långsiktiga investeringar
- Skalfördelar
- Icke vinstdrivande
- Ökad produktivitet genom minskade enhetskostnader och/eller ökade volymer
- Strikt reglerad av lagar
- Standardiserad, processorienterad volymproduktion

"Kommersiell" verksamhet

- Förmåga att snabbt utveckla nya produkter och tjänster
- Krav på flexibilitet, snabbt svara mot förändringar i omvärlden
- Nya distributionskanaler för att sälja produkter och tjänster
- Vinstdrivande
- Påverkad av lagstiftning, miljömål och politiska influenser
- Innebär affärsrisker

Sammanfattande slutsatser

SVAB bedriver idag en ett antal verksamheter med varierande särdrag och karaktär. Den dominerande verksamheten är att hantera vatten och avlopp åt Stockholms invånare. Denna verksamhet har historiskt sett varit relativt stabil. Verksamheten har stora likheter med processindustrin som kännetecknas av långsiktiga investeringar med möjligheter och krav på skalfördelar. Verksamheten drivs enligt självkostnadsprincip och fokus ligger på ökad produktivitet antingen genom ökad volym till samma kostnad eller genom samma volym till lägre kostnader.

Det finns idag inom SVAB en del verksamheter som faller utanför den ram som VA-lagen reglerar. Många av dessa verksamheter är en vidareutveckling från vatten- och avloppsverksamheten. En del av dessa verksamheter har en ”affärsässig” potential och borde ges förutsättningar för att utvecklas vidare. Samtidigt är flera av dessa verksamheter sprungna ur politiska initiativ och beroende av hur framtida politiska inriktningar kommer att gestalta sig.

Strukturalternativ och styrning

Utifrån externa och interna faktorer som påverkar SVAB:s verksamhet tillsammans med den vision och strategi som företaget utarbetat bör verksamhetens struktur prövas för att ge så bra förutsättningar för de olika affärerna som möjligt. Andra faktorer som skall vara vägledande är att strukturen skall skapa transparens, renodling och ökad effektivitet.

I utvärderingen har sex olika alternativ analyserats. De olika alternativen kan sammanfattas enligt nedan:

- A Kommunal förvaltning (kärnverksamhet)**
- B Entreprenadlösning**
- C Nuvarande struktur**
- D Stockholms Stadshus AB är moderbolag till respektive bolag**
- E Rörelsedrivande moderbolag för övrig verksamhet samt dotterbolag för kärnverksamhet**
- F Koncern med ett moderbolag och två rörelsedrivande dotterbolag**

Anm. Med moderbolag avses bolag med koncernledning och koncerngemensamma funktioner.

Analys och utvärdering

För att värdera de olika strukturalternativen har ett antal **kriterier** används. Kriterierna är utvalda med utgångspunkt för att kunna realisera SVAB:s vision, mål och strategier.

Kriterierna har därefter grupperats i två olika områden, externa och interna. De externa kriterierna handlar om SVAB:s förmåga till anpassning och påverkan på affärsmiljön. De interna kriterierna handlar framför allt om förmågan till effektivisering. Kriterierna har därefter viktats och de olika strukturalternativen värderats utifrån hur väl de uppfyller de olika kriterierna.

Externa kriterier

- *Uppfylla de legala kraven i den nya VA-lagen*
- *Stimulera miljöutveckling och helhetssyn*
- *Öka kundorienteringen och verka för ett fortsatt starkt varumärke*
- *Stimulera affärsutveckling och driva regional samverkan*

- *Kunna flexibelt anpassa företaget till politiska inriktningsbeslut*

Interna kriterier

- *Stimulera effektivitetsutveckling*
- *Skapa tydlighet i ansvarsfördelning och styrning*
- *Ge möjlighet att samutnyttja kompetenser och resurser*

Kriterier för strukturval

Uppfylla de legala kraven i den nya VA-lagen

Förslaget till ny VA-lag ställer ökade krav på särredovisning av kostnader för VA-verksamheten och kostnader för annan verksamhet. Att SVAB säkerställer förmågan att leva upp till kommande VA-lagstiftning är mycket väsentligt.

Kriteriet ges därför en hög vikt.

Stimulera miljöutveckling och helhetssyn

En viktig del för utveckling av SVAB:s produkter och tjänster är att dessa har en miljöprofil, både i huvudprocesserna och vid utveckling av övriga tjänster och produkter. SVAB:s processer spänner över ett brett område där olika delprocesser är starkt beroende av varandra. Viktigt är då att organisationen har en helhetssyn för att åstadkomma samverkan och utveckling. SVAB har även i sin vision att man ”... *tar ansvar för vattnet hela vägen från vattentäkten Mälaren till recipienten Saltsjön*” vilket vittnar om hur viktigt SVAB ser på helhetssynen.

SVAB har kommit långt beträffande sina miljöambitioner och kriteriet ges en hög vikt.

Öka kundorienteringen och verka för ett fortsatt starkt varumärke

Det finns ett behov av att dels öka kundorienteringen allmänt, dels att differentiera kundarbetet med hänsyn till de olika kundernas behov. Kundorientering är inte ett självklart kommunalt perspektiv i monopolverksamheter men har stor betydelse för invånarnas attityd och upplevelse av de levererade tjänsterna. SVAB har idag ett starkt varumärke, framförallt bland stadens invånare. Varumärket bidrar till att skapa förtroende hos myndigheter, styrande organ och invånare. Att ha ett starkt varumärke ökar förutsättningar för kundfokusering och förmågan att bilda positiv opinion.

Kriteriet ges därför en relativt hög vikt.

Stimulera affärsutveckling och driva regional samverkan

SVAB driver idag ett utvecklingsarbete inom olika produkt- och tjänsteområden, exempelvis biogas och elektroniska kartor. I takt med hårdare miljöregleringar och ökat intresse i samhället för miljö och hälsa kommer kravet på utvecklingsarbete inom dessa områden sannolikt att öka. Det finns en möjlighet för SVAB att utnyttja sin kunskap antingen genom försäljning av tjänster och produkter till angränsande kommuner eller att utveckla ett fördjupat samarbete med kommuner som ej av egen kraft

kan leva upp till de ökade kraven. Ett syfte med samverkan kan även vara att SVAB tillsammans med andra aktörer lättare kan påverka beslutsprocesser och bilda opinion.

Affärsutveckling är inte ett kommunalt självändamål men då denna utveckling har en stark miljöprofil och positiv påverkan så ges kriteriet en relativt hög vikt.

Flexibelt kunna anpassa företaget till politiska inriktningsbeslut

Kriteriet avser främst förmågan att snabbt kunna anpassa verksamheten till nya politiska initiativ samt även förmågan att analysera och redovisa konsekvenserna av dessa.

Flexibiliteten bedöms ha en hög vikt.

Stimulera effektivitetsutveckling

Effektivitet, dvs. förmågan att skapa värde, nytta och produktivitet i produkter och tjänster har under senare år diskuterats mycket inom SVAB. Fokus har framför allt legat inom området produktivitet och då i första hand leverera det som levereras idag till lägre kostnader.

SVAB har kritiserats för bristande effektivitet, framför allt kostnadseffektivitet, varför kriteriet ges en relativt hög vikt.

Skapa tydlighet i ansvarsfördelning och styrning

Kriteriet värderas främst ur den politiska ledningens synvinkel (skulle även kunna benämnas ”transparens”). Genom tydlighet i ansvarsfördelning och styrning skapas möjligheter för att kunna mäta de olika verksamheternas resultat. Viktigt är att snabbt få ett grepp om olika verksamheters lönsamhet, kostnader, intäkter och kvalitet och genom detta kunna allokera rätt resurser. En tydligare resultatmätning skapar också möjligheter för att decentralisera resultatansvar samt engagemang och delaktighet.

Ansvarsfördelnings- och styrningsfrågorna bedöms ha en relativt hög vikt.

Ge möjlighet att samutnyttja kompetenser och resurser

Kriteriet avser möjligheten till samutnyttjande av gemensamma resurser, främst stab, service och specialister i syfte att dels skapa kritisk massa och dels lägre kostnader.

Samordningen avser främst samordning av stab och specialister som är en mindre del av verksamheten varför kriteriet ges en lägre vikt.

Sammanfattning av utvärdering

En värdering och prioritering av de olika strukturalternativen redovisas enligt följande:

- De två ytterlighetsalternativen – kommunal förvaltning resp. entreprenad har begränsningar avseende såväl utveckling som styrning
  - En återgång till kommunal förvaltning innebär att nuvarande kommersiella verksamheter (ca 200 Mkr) avvecklas/säljes och Huddinge kommuns VA-verksamhet återförs. Nuvarande bemanning av verksamheten måste anpassas med en

väsentlig neddragning

- Entreprenadformen skulle innebära att VA-verksamheten upphandlas i sin helhet och

Stockholms stad blir beställare

Dessa alternativ svarar inte på något sätt mot de mål och ambitioner som Stockholms Stad har inom VA-området och behandlas ej vidare

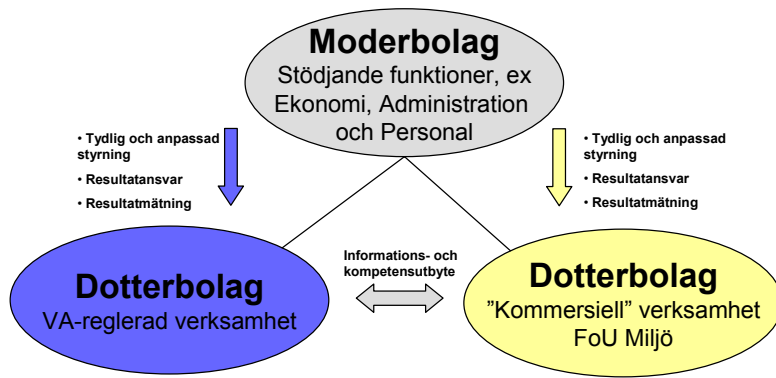
- VA-lagens krav på renodling och transparens medför att nuvarande organisation med en blandning av självkostnadsstyrd och kommersiell verksamhet innebär svårigheter bl.a. avseende ekonomisk redovisning och styrning. Det är lika viktigt att VA-verksamheten kan säkerställa "taxe-kollektivets" rättigheter som att de kommersiella verksamheternas ekonomiska bärkraft kan mätas. Den nuvarande strukturen klarar ej dessa krav
- En bolagsstruktur med Stockholms Stadshus AB som moderbolag till två rörelsedrivande bolag inom VA-området skulle medföra betydande kostnadsökningar i form av administration och overhead. Alternativet innebär även begränsningar i helhetssyn.
- En koncernbildning med ett rörelsedrivande moderbolag för den kommersiella verksamheten och VA-verksamheten i ett dotterbolag medför en ökad renodling men det föreligger problem med hantering av affärsrisker motsvarande dagens organisation. Alternativet har därför valts bort.

Slutsats

Den tydliga gränsdragning och uppdelning som strukturalternativet med ett moderbolag och två dotterbolag innebär skapar bäst förutsättningar för att klara av den nya VA-lagens krav samt fortsatt effektiviseringsarbete. Genom uppdelningen kan styrningen anpassas till de olika verksamheterna.

Ett moderbolag med två rörelsedrivande dotterbolag skapar transparens och renodling, två viktiga krav för SVAB:s fortsatta verksamhet. En tydlig styrning och förmåga att kunna mäta ekonomiska resultat för olika verksamheter och processer är av vikt för att skapa trovärdighet mot ägare och kunder. Dels för att kunna visa på de faktiska resultat olika verksamheter skapar, men även tydligt kunna visa vilken påverkan olika externa initiativ och förslag får på företagets verksamhet.

Genom att placera stödjande funktioner som exempelvis ekonomi, administration och personal i moderbolaget skapas goda förutsättningar för att samutnyttja resurser och fortsätta effektiviseringsarbetet.

Transparens, renodling och effektiviseringspotential

Sammanfattning och rekommendation

Stockholms Stad har mycket höga miljöambitioner och Stockholm Vatten AB är en viktig aktör för att förverkliga dessa ambitioner. VA-lagstiftningen har givit utrymme för tolkningar avseende vilka åtgärder och verksamheter som bör kunna finansieras av VA-kollektivet resp. vad som måste finansieras på annat sätt.

Flera av de verksamheter som initierats under åren har en intressant affärspotential men har i nuvarande struktur begränsade möjligheter att utvecklas eftersom gränsdragningen till kärnverksamheten och kraven på ekonomisk bärkraft varit oklar.

Förslaget till ny VA-lagstiftning ställer högre krav på transparens och renodling av den taxefinansierade verksamheten bl.a. för att förhindra korssubventionering och osund konkurrens. Den kommersiellt bärkraftiga verksamheten bör även styras efter andra principer än VA-verksamheten som bygger på självkostnadsprincipen. Genom att separera dagens VA-verksamhet och den kompletterande ”kommersiella” verksamheten i två juridiska enheter skulle de lagliga kraven helt kunna uppfyllas samtidigt som mer ändamålsenliga styrformer kan tillämpas. Delningen skulle även innebära att det fortsatta effektiviseringsarbetet underlättas genom tydligare mätbarhet av olika verksamheters resultat och effektivitet.

Den struktur som bäst svarar mot de kriterier som använts vid strukturvalet är en koncern med ett moderbolag och två rörelsedrivande dotterbolag. Ett dotterbolag skall bedriva VA-verksamhet baserad på självkostnadsprincipen och i linje med den föreslagna VA-lagstiftningen. Det andra dotterbolaget skall bedriva ”kommersiell verksamhet” med fokus på innovation och utveckling, framförallt inom miljö och hållbar VA-relaterad samhällsutveckling. Moderbolaget skall stödja de bägge enheterna med gemensamma resurser inom ekonomi, administration och personal.

En viktig uppgift för koncernen är att säkerställa de mervärden som fokuserade och specialiserade enheter kan medverka till.

För medarbetarna skall en ny struktur inte innebära förändrade anställningsvillkor. Alla policies och förmåner skall vara oberoende av vilken juridisk enhet man tillhör och vara desamma i hela koncernen. Koncernens styrning skall baseras på ett styrelsearbete i bolagen med personunion i styrelserna och företagsledningen.

Bilaga

Förslag till ny allmän vattentjänstlag (2005/06:78)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om allmänna vattentjänster. Den bygger i stora delar på den nuvarande lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (VA-lagen). I den nya lagen tydliggörs kommunernas ansvar, bl.a. på så sätt att allmänna vattentjänster skall tillhandahållas genom kommunala VA-anläggningar och att kommunens ansvar knyts till ägandet av VA-anläggningarna. Möjligheten att allmänförklara enskilda VA-anläggningar utmönstras ur lagstiftningen. Den föreslagna nya lagen innebär också att kommunernas ansvar att ordna en allmän VA-anläggning utvidgas från att, som i dag, enbart gälla när en sådan anläggning behövs av hälsoskäl till att också gälla när en allmän VA-anläggning behövs med hänsyn till skyddet för miljön. Vidare skall avvattnings av gator och allmänna platser inte längre vara bundet till en detaljplan.

Det föreslås också att ett undantag från den kommunala lokaliseringsprincipen införs vilket möjliggör att en kommunal huvudman tillåts sköta driften av VA-anläggningar i andra kommuner. Sådana driftsentreprenader skall ske på affärsrättsliga grunder och med krav på särredovisning.

Vidare föreslås en enklare och tydligare ordning för den rättsliga prövningen av VA-frågor, vissa ändringar i lagen (1976:839) om Statens vanämnd, att lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem upphävs samt vissa följdändringar i bl.a. anläggningslagen (1973:1149).

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Lagtext

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

2 § I denna lag avses med

vattenförsörjning: tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning,

avlopp: bortledning av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledning av spillvatten eller bortledning av vatten som har använts för kylning,

vattentjänster: vattenförsörjning och avlopp (va),

VA-anläggning: en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse,

allmän VA-anläggning: en VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag,

enskild anläggning: en VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän VA-anläggning,

verksamhetsområde: det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän VA-anläggning,

huvudman: den som äger en allmän VA-anläggning,

fastighetsägare: den som äger en fastighet inom en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde eller innehar sådan fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamenteriskt förordnande,

VA-installation: ledningar och därmed förbundna anordningar som inte ingår i en allmän VA-anläggning men som har ordnats för en eller flera fastigheters vattenförsörjning eller avlopp och är kopplade eller avsedda att kopplas till en allmän VA-anläggning,

förbindelsepunkt: gränsen mellan en allmän VA-anläggning och en VA-installation,

allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (1987:10) redovisas som allmän plats eller, om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som funktionellt och i övrigt motsvarar sådan mark,

Prop. 2005/06:78

6

anläggningsavgift: engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän VA-anläggning,

brukningsavgift: periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

3 § Vid tillämpningen av denna lag skall en kommun anses ha ett rättsligt bestämmande inflytande över en VA-anläggning om kommunen ensam eller tillsammans med en eller flera andra kommuner

1. helt äger anläggningen,
2. genom ägande förfogar över mer än hälften av samtliga röster i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen eller på annat sätt förfogar över en motsvarande majoritet av beslutsmakten i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen,
3. har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i styrelsen för den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen, eller
4. utgör samtliga obegränsat ansvariga bolagsmän i ett handelsbolag som helt äger anläggningen.

4 § Om det behövs för att tillgodose syftet med denna lag, skall det som i lagen gäller i fråga om en fastighet också tillämpas i fråga om en byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare. I så fall skall det som i lagen sägs om fastighetsägaren tillämpas på byggnadens eller anläggningens ägare.

5 § Om någon annan än en fastighetsägare har ingått avtal med huvudmannen om att få använda huvudmannens VA-anläggning, skall det som i denna lag gäller en fastighetsägare också gälla användaren.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

En allmän VA-anläggnings verksamhetsområde

7 § Av ett beslut om en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde skall det framgå vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar.

8 § Om verksamhetsområdet behöver omfatta en eller flera fastigheter som ingår i en samfällighet för VA-frågor, skall verksamhetsområdet bestämmas så att det omfattar alla fastigheter som ingår i den särskilda samfälligheten.

Om det finns synnerliga skäl, får verksamhetsområdet bestämmas med avvikelse från kravet i första stycket.

Prop. 2005/06:78

7

9 § Om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, får verksamhetsområdet inskränkas så att det inte omfattar den fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområdet får göras endast om fastighetens eller bebyggelsens behov av vattenförsörjning och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Ordnandet och driften av en allmän VA-anläggning

10 § En allmän VA-anläggning skall ordnas och drivas så att den uppfyller de krav som kan ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och med hänsyn till intresset av en god hushållning med naturresurser.

När det är förenligt med anläggningens huvudsakliga ändamål, bör den ordnas och drivas så att också andra allmänna intressen som har behov av anläggningen kan tillgodoses.

11 § En allmän VA-anläggning får inte ordnas

1. i strid med detaljplan, områdesbestämmelser eller andra bestämmelser om hur marken skall bebyggas, eller
  2. så att den försvårar en ändamålsenlig bebyggelse eller lämplig planläggning.
- Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

12 § Om en allmän VA-anläggning innebär att vattentjänster tillhandahålls genom ledningsnät för vattenförsörjning eller avlopp, skall huvudmannen för varje fastighet inom VA-anläggningens verksamhetsområde bestämma en förbindelsepunkt. Förbindelsepunkten skall finnas i fastighetens omedelbara närhet, om det inte finns särskilda skäl för en annan placering.

Huvudmannen skall samråda med och därefter informera fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge inom den tid som är skälig med hänsyn till fastighetsägarens intresse av att kunna planera för sin användning av fastigheten.

13 § Huvudmannen skall för den allmänna VA-anläggningen ordna

1. ledningar och andra anordningar för vattenförsörjning till eller avlopp

från varje förbindelsepunkt,

2. anordningar för bortledande av vatten som inte sker genom en förbindelsepunkt, och

3. de anordningar som i övrigt behövs för att VA-anläggningen skall kunna fylla sitt ändamål och tillgodose skäligen anspråk på säkerhet.

Huvudmannens skyldighet enligt första stycket omfattar inte vägdiken, rännstenar, rännstensbrunnar eller ledningar som förbinder rännstensbrunnar med den allmänna VA-anläggningen.

Prop. 2005/06:78

8

14 § Huvudmannen skall se till att berörda fastighetsägare i skälig tid underrättas om planerade vattenavstängningar och andra väsentliga ändringar av förutsättningarna för att använda VA-anläggningen.

15 § Huvudmannen får upplåta åt någon annan att sköta driften av VA-anläggningen.

Fastighetsägares rätt att använda en allmän VA-anläggning

16 § En fastighetsägare har rätt att använda en allmän VA-anläggning, om fastigheten

1. finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde, och
2. behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

17 § Trots 16 § får huvudmannen vänta med att utföra de anläggningseller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att fastighetsägaren skall kunna använda VA-anläggningen, om arbetena

1. behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försvåras, och
2. utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.

18 § Trots 16 § är huvudmannen inte skyldig att låta en fastighet kopplas eller vara kopplad till VA-anläggningen

1. innan fastighetsägaren har betalat den anläggningsavgift som är bestämd enligt 34 § eller lämnat en godtagbar säkerhet, eller
2. om fastighetens va-installation har väsentliga brister.

Särskilda anordningar för användningen av en allmän VA-anläggning

19 § Huvudmannen skall ordna de pumpar och andra särskilda anordningar som på grund av den allmänna VA-anläggningens konstruktion eller utförande behövs på en fastighet för att fastighetsägaren skall kunna använda VA-anläggningen.

Om vattenförbrukningen på en fastighet behöver fastställas genom mätning, skall huvudmannen ordna den eller de vattenmätare som behövs för mätningen.

20 § En fastighetsägare är skyldig att upplåta nödvändigt utrymme för en sådan anordning som avses i 19 §.

Fastighetsägaren skall fortlöpande se till anordningen och skydda den mot skada samt vid behov svara för dess elförsörjning.

Fastighetsägaren skall snarast anmäla uppkomna fel och driftstörningar till huvudmannen.

Användningen av en allmän VA-anläggning

21 § En fastighetsägare får inte använda en allmän VA-anläggning på ett

sätt som innebär

1. att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet,

Prop. 2005/06:78

9

2. att huvudmannen får svårt att uppfylla de krav som ställs på VA-anläggningen och driften av den eller att i övrigt uppfylla sina skyldigheter enligt lag, annan författning eller avtal, eller

3. andra olägenheter för huvudmannen eller någon annan.

22 § Om en fastighets VA-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för användningen av VA-anläggningen.

23 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna vaanläggningar.

Skyldighet att betala avgifter för allmänna vattentjänster

24 § En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän VA-anläggning, om fastigheten

1. finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde, och

2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Vid bedömning av behovet enligt första stycket 2 skall särskild hänsyn tas till i vilken utsträckning jämförda alternativ tillgodoser intresset av en god hushållning med naturresurser.

Om fastigheten är obebyggd men enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, skall bedömningen av behovet enligt första stycket 2 göras som om fastigheten vore bebyggd i enlighet med planen. Detta gäller dock inte om det finns särskilda skäl för en annan bedömning.

25 § En avgift enligt 24 § skall avse

1. vattentjänster som tillhandahålls fastigheten genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat förbindelsepunkten och informerat fastighetsägaren enligt 12 §, och

2. bortledning av vatten från fastigheten som inte sker genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

26 § Utöver vad som följer av 24 och 25 §§ skall en fastighetsägare betala en avgift för en allmän VA-anläggning, om fastigheten

1. finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde,

2. är bebyggd eller enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, och

3. behöver, eller har nytta av, bortledning av vatten från allmän platsmark.

Avgiften skall avse bortledning av vatten från allmän platsmark inom VA-anläggningens verksamhetsområde, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

Prop. 2005/06:78

10

27 § Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall betala en avgift för en allmän VA-anläggning, om

1. den allmänna platsmarken finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde, och

2. bortledning av vatten från den allmänna platsmarken behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Avgiften skall avse bortledning av vatten från den allmänna platsmarken, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat den som är avgiftsskyldig om detta.

28 § Avgifter enligt 24–27 §§ som avser bortledning av vatten skall även täcka kostnaderna för den rening av vattnet som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Avgifternas storlek och grunderna för hur de beräknas

29 § Avgifter enligt 24–28 §§ får bestämmas som anläggningsavgifter och bruksavgifter.

30 § Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen.

Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,

2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,

3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,

4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och

5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ får inte överskrida det som behövs för att täcka kostnaderna för den vattentjänsten.

31 § Avgifterna skall bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist.

Om vattentjänsterna för en viss eller vissa fastigheter på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktansvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet, skall avgifterna bestämmas med hänsyn till skillnaderna.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ skall fördelas mellan de fastighetsägare som avses i 26 § och de avgiftsskyldiga som avses i 27 § enligt vad som är skäligt med hänsyn till den berörda allmänna platsmarkens omfattning och fastighetsägarnas nytta av vattentjänsten.

32 § Anläggningsavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som innebär att en fastighetsägare inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för att ordna VA-anläggningen.

33 § Bruksavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som är lika oavsett när på året VA-anläggningen används. Om det med hänsyn till vattenförsörjningen, behovet av en tillfredsställande avloppsrening eller av andra skäl behövs särskilda åtgärder av säsongsbetonad karaktär

Prop. 2005/06:78

11

under en viss mindre del av året, får dock bruksavgifter för en sådan

tid bestämmas på beräkningsgrunder som innebär högre avgifter än under huvuddelen av året.

34 § Avgifternas belopp och hur avgifterna skall beräknas skall framgå av en taxa. Avgifterna får inte bestämmas till högre belopp än vad som är förenligt med bestämmelserna i 30–33 §§.

Kommunen får meddela föreskrifter om taxan. Kommunen får överlåta åt huvudmannen att bestämma avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i kommunens taxeföreskrifter.

Betalning av avgifterna

35 § Avgifter enligt denna lag skall enligt kommunens bestämmande betalas till kommunen eller huvudmannen.

Om inte annat följer av 36 § skall avgifterna betalas på begäran. På obetalt belopp skall ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) betalas från dagen för sådan begäran.

36 § En anläggningsavgift skall fördelas på årliga betalningar (delbelopp) under en viss tid, längst tio år, om

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,
2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och
3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker. På delbelopp som har förfallit till betalning skall ränta i stället betalas enligt 6 § räntelagen från delbeloppets förfallodag till dess betalning sker.

37 § När en fastighet byter ägare, är den nya ägaren betalningsansvarig för avgifter som förfaller till betalning på tillträdesdagen eller senare, om inte annat följer av andra stycket.

Den tidigare ägaren är betalningsansvarig för brukningsavgifter som är hänförliga till tiden före den nya ägarens tillträde.

Avtal om avgifter

38 § Huvudmannen får komma överens med fastighetsägare och andra avgiftsskyldiga i avgiftsfrågor som inte regleras i kommunens taxeföreskrifter.

Inlösen av enskilda anläggningar m.m.

39 § Om det för en fastighet inom en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde finns en enskild anläggning som kan användas i den allmänna VA-anläggningen, är den som äger den enskilda anläggningen skyldig att, om huvudmannen begär det, mot skälig ersättning låta den enskilda anläggningen ingå i den allmänna VA-anläggningen.

Prop. 2005/06:78

12

40 § Om en enskild anläggning blir onyttig till följd av att kommunen ordnar eller utvidgar en allmän VA-anläggning, skall huvudmannen betala skälig ersättning till den enskilda anläggningens ägare.

Tillträde för undersökning, installation och underhåll

41 § Huvudmannen har rätt till det tillträde på en fastighet som behövs för att

1. undersöka en va-installation och dess användning innan va-installationen kopplas till den allmänna VA-anläggningen eller när det annars behövs för att huvudmannen skall kunna fullgöra sina skyldigheter, och
2. installera, underhålla och i övrigt fullgöra sina skyldigheter i fråga om sådana särskilda anordningar som avses i 19 §.

Tystnadsplikt

42 § Den som deltar eller har deltagit i en undersökning eller andra åtgärder enligt 41 § får inte obehörigen avslöja eller utnyttja information som vid undersökningen kommit fram om enskildas affärs- eller driftsförhållanden. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Avstängning av vattenförsörjningen

43 § Huvudmannen får stänga av vattenförsörjningen till en fastighet, om

1. fastighetsägaren har åsidosatt sin skyldighet att betala en avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt denna lag,
2. försummelsen är väsentlig,
3. avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa,
4. huvudmannen skriftligen har uppmanat fastighetsägaren att vidta rättelse och gett fastighetsägaren skälig tid att vidta rättelsen, och
5. fastighetsägaren trots den uppmaning som avses i 4 inte har vidtagit rättelse inom den skäliga tiden.

Kostnaden för en avstängningsåtgärd får påföras fastighetsägaren.

Skadeståndsansvar m.m.

44 § Om en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde inskränks med stöd av 9 §, skall huvudmannen ersätta fastighetsägaren eller ägaren av bebyggelsen för den skada som inskränkningen medför. När ersättningen bestäms skall hänsyn tas till åtgärder som huvudmannen vidtagit för att tillgodose fastighetens eller bebyggelsens fortsatta behov av vattenförsörjning och avlopp.

45 § Huvudmannen skall ersätta en översvämningsskada på en fastighet inom den allmänna VA-anläggningens verksamhetsområde, om

1. huvudmannen har åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och
2. åsidosättandet har medfört att vatten som är avsett att tillhandahållas eller ledas bort genom huvudmannens VA-anläggning ytledes eller på annat sätt trängt in på fastigheten.

Prop. 2005/06:78

13

46 § Om en fastighetsägare orsakas en skada på grund av att huvudmannen på annat sätt än som avses i 45 § har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall huvudmannen återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.

47 § Om huvudmannen orsakas en skada på grund av att en fastighetsägare har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall fastighetsägaren återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts

och ersätta skadan.

48 § Skadestånd enligt denna lag skall avse personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada.

49 § Om en fastighetsägare har betalat en anläggningsavgift och det sedan visar sig att fastigheten på grund av att bygglov vägras inte kan användas på det sätt som förutsattes när avgiften betalades, skall kommunen återbetala avgiften eller en del av den. Återbetalningen skall göras i den mån det som avgiften avsåg inte kommer att leda till motsvarande vattentjänster för fastigheten.

Kommunen skall betala ränta på återbetalningsbeloppet enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då fastighetsägaren betalade avgiften. Talan om återbetalning skall väckas inom två år från den dag då det beslut på vilket talan grundas vann laga kraft. Talan får dock väckas senare, om den relevanta ändringen i förutsättningarna för fastighetens användning inte rimligen kunde förutses inom den angivna tiden.

Redovisning

50 § En huvudman skall i fråga om verksamheten med att ordna och driva en allmän VA-anläggning se till

1. att verksamheten bokförs och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkningar redovisas särskilt och där det av tilläggsupplysningar framgår hur huvudmannen har fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet, och
2. att redovisningen, när den är fastställd, finns tillgänglig för fastighetsägarna.

Tillsyn

51 § Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Överklagande och prövning av va-frågor

52 § Länsstyrelsens beslut om föreläggande enligt 51 § får överklagas av kommunen hos Statens va-nämnd.

Prop. 2005/06:78

14

53 § Statens va-nämnd prövar i övrigt mål om frågor som regleras i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

54 § Statens va-nämnds förelägganden får förenas med vite.

55 § Frågor om utdömmande av vite som har förelagts enligt denna lag prövas av Statens va-nämnd självmant eller efter ansökan.

56 § Bestämmelser om Statens va-nämnd och förfarandet i nämnden i mål enligt denna lag samt om verkställighet och överklagande av nämndens beslut finns i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd.

Undantag från 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900)

57 § Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får en kommun sköta driften av en allmän VA-anläggning i andra kommuner, om driften sker på affärsmässiga grunder och ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007, då lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall upphöra att gälla.
2. För en VA-anläggning som förklarats för allmän enligt 31 § den upphävda lagen eller motsvarande bestämmelse i äldre lag och som inte är att anse som allmän enligt 2 § den nya lagen gäller följande.
  - a) Bestämmelserna i 10–22, 24 och 25 §§, 30 § första stycket, 31 § första och andra styckena, 32 §, 35 § andra stycket, 36–43 och 53–56 §§ den nya lagen skall tillämpas i fråga om anläggningen.
  - b) Bestämmelserna i den upphävda lagen, utom 5 §, 6 §, 12 a § och de bestämmelser som motsvarar de i a) uppräknade bestämmelserna, skall tillämpas så länge anläggningen består som allmändeförklarad, dock längst till och med den 31 december 2016.
  - c) Huvudmannen för anläggningen får inte besluta i frågor som rör anläggningens verksamhetsområde. Det som sägs i 7 § den upphävda lagen skall, från och med den 1 januari 2006 endast avse huvudmannens skyldigheter för tiden dessförinnan.
3. Det som en huvudman enligt den upphävda lagen har beslutat i fråga om en VA-anläggnings verksamhetsområde skall gälla även efter ikraftträdandet.
4. För andra allmänna VA-anläggningar än dem som avses i 2 skall det som en huvudman enligt 22 eller 27 § den upphävda lagen har beslutat i frågor om användningen av VA-anläggningen eller om taxa fortsätta att gälla till dess att kommunen med stöd av 23 och 34 §§ den nya lagen har ersatt huvudmannens beslut med nya föreskrifter, dock längst till och med den 31 december 2008.
5. Bestämmelserna i 50 § den nya lagen tillämpas första gången för det första räkenskapsår som påbörjas efter den 31 december 2006.
6. Denna lag skall inte tillämpas på mål eller ärende som enligt bestämmelserna i den upphävda lagen har anhängiggjorts före ikraftträdandet.

Referensmaterial

Strategisk plan, SVAB

Budget 2006, SVAB

Processbeskrivningar, SVAB

Processanalys, SVAB

Verksamhetsplan 2006, SVAB

Verksamhetsbeskrivningar, SVAB

RUFS 2001, Regionplane- och trafikkontoret

Förslag till ny allmän vattentjänstlag (2005/06:78)

Nuvarande vattentjänstlag (1970:244)

Cirkulär, 2006:4, Kommunerna och EU:s ramdirektiv för vatten, Sveriges Kommuner och Landsting

Synen på implementeringen av EU:s vattendirektiv hos olika aktörer i den svenska vattenhanteringen, Institutionen för tematisk utbildning och forskning, Linköpings Universitet, Jenny Andersson

Svenskt Vattens hemsida

Vattenmyndigheternas hemsida

Ofwat:s hemsida

Översiktlig projektgenomgång GIVAS, SVAB

SvD Näringsliv, Vatten blir ny hårdvaluta, måndag 20 mars 2006

Avloppsvattenrening i Stockholms län år 2030 – en översiktlig studie av hinder samt möjliga vägar framåt, VAS-kommittén

Water Framework Directive, Eureau update 2004, Bob Breach

Stockholm Vatten AB – Situationsanalys PM, 20060227, Solving Bohlin & Strömberg

Stockholm Vatten AB: s BOLAGSORDNING

§ 1

Bolagets firma är Aktiebolaget Glasbrukskvarteret Saluhall. Under namnändring till Stockholm Vatten AB.

Firmabeteckningen Stockholm Water Company används i internationella sammanhang.

§ 2

Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.

§ 3

Föremålet för och det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet är att äga och förvalta aktier i samt tillhandahålla administrativa tjänster och marknadsservice åt de rörelsedrivande dotterbolagen Stockholm Vatten VA AB och Stockholm Vatten Miljö- och utveckling AB.

§ 4

Aktiekapitalet skall vara lägst 100.000 kronor och högst 400.000 kronor.

Antalet aktier skall vara lägst 1000 och högst 4000

§ 5

Styrelsen skall bestå av lägst fem och högst tio ledamöter med lägst tre och högst tio suppleanter. Stockholms kommunfullmäktige väljer högst nio ledamöter och suppleanter samt bland dessa ordförande och vice ordförande. Huddinge kommunfullmäktige väljer två representanter till styrelsen. I samråd med kommunfullmäktige i Stockholm bestäms vilken av dessa representanter som skall vara ordinarie respektive suppleant. Samtliga utses för tiden från ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till respektive kommunfullmäktige förrättas till tiden vid slutet av den bolagsstämma som följer efter nästa val till respektive kommunfullmäktige.

§ 6

För granskning av bolagets årsredovisning jämte bokföringen, koncernredovisningen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, väljer bolagsstämman en revisor och revisorssuppleant. Revisor och suppleant skall vara auktoriserade reviso-

rer. Uppdraget som revisor och suppleant gäller till slutet av den bolagsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

Stockholms kommunfullmäktige väljer en lekmannarevisor och en suppleant för denna, dock längst till slutet av den bolagsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls året efter det år då allmänna val till fullmäktige förrättas nästa gång.

§ 7

Kallelse till bolagsstämman skall ske genom brev tidigast fyra och senast två veckor före stämman.

§ 8

Ordinarie bolagsstämma hålls en gång om året senast under maj. På ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling.

1. Val av ordförande till stämman samt utseende av protokollförare.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Val av justeringsmän.
4. Godkännande av dagordningen.
5. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad.
6. Framläggning av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport.
7. Beslut om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen.
8. Beslut om dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen.
9. Beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören.
10. Anteckning om
  - a/ Stockholms kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och suppleanter.
  - b/ Huddinge kommunfullmäktiges val av representanter i styrelsen.
11. Val av en revisor och en revisorssuppleant.
12. Anteckning om Stockholms kommunfullmäktiges val av lekmannarevisor och suppleant.
13. Fastställelse av arvoden åt styrelsen och revisorerna.
14. Övriga ärenden som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) eller bolagsordningen.

§ 9

Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.

§ 10

Vid bolagsstämman får envar röstberättigad rösta för fulla antalet av honom ägda och företrädda aktier utan begränsning av röstetalet.

§ 11

Har aktie övergått till person, som inte förut är aktieägare i bolaget, skall aktien genast hembjudas Stockholms kommun till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas samt där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om den betingade köpeskillingen.

När anmälan gjorts om akties övergång, skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till kommunen med anmodan att om den önskar begagna sig av lösningsrätten skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolaget inom två månader, räknat från anmälan hos styrelsen om akties övergång.

Lösenbeloppet skall motsvaras, där fångat är köp, av köpeskillingen, men eljest av belopp, som i brist på åsämjande, bestäms i den ordning lagen (1999:116) om skiljeförfarande stadgar. Lösenbeloppet skall erläggas inom en månad från den tidpunkt då lösenbeloppet blev bestämt.

Om kommunen inte inom stadgad tid framställer lösningsanspråk eller lösen inte erläggs inom föreskriven tid, äger den, som gjort hembudet, att bli registrerad för aktien.

§ 12

Stockholms kommunfullmäktige skall besluta om principerna för taxorna beträffande vatten och avlopp.

§ 13

Stockholms kommunfullmäktige skall ges tillfälle att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

§ 14

Denna bolagsordning får inte ändras utan Stockholms kommunfullmäktiges medgivande.

Stockholm Vatten VA AB: s BOLAGSORDNING

§ 1

Bolagets firma är Stockholm Vatten Aktiebolag. Under namnändring till Stockholm Vatten VA Aktiebolag

§ 2

Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.

§ 3

Föremålet för och det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet är att driva den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Stockholms kommun och i vissa till Stockholm angränsande kommuner samt samverka med andra vatten- och avloppsintressenter, i regionen.

§ 4

Aktiekapitalet skall vara lägst etthundratjugofem miljoner (125 000 000) kronor och högst femhundra miljoner (500 000 000) kronor.

Antalet aktier skall vara lägst 1 250 000 och högst 5 000 000.

§ 5

Aktierna kan utges i två serier, serie A och serie B.

A-aktie kan utges till ett antal av högst 5.000.000 och B-aktie till ett antal av högst 5.000.000.

A-aktier och B-aktier medför var för sig följande rättigheter.

- a) Varje A-aktie och B-aktie är berättigad till en röst.
- b) Vid utdelning av bolagets utdelningsbara vinst skall B-aktie ha företräde före A-aktie. Upplöses bolaget, skall A-aktie äga företräde att ur bolagets behållna tillgångar återbekomma aktiernas nominella belopp framför B-aktie. Skulle överskott finnas, sedan även B-aktie erhållit nominella beloppet, skall detta fördelas lika på samtliga aktier.
- c) Vid ökning av aktiekapitalet genom kontantemission har aktieägarna företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier de förut äger, varvid skall gälla att ägarna av A-aktie respektive B-aktie i första hand har rätt

till nya A-aktie respektive B-aktie. Detsamma gäller vid ökning av aktiekapitalet vid fondemission.

- d) Vid ökning av aktiekapitalet genom kontantemission skall innehavare av aktier av visst slag ha en företrädesrätt till nya aktier av samma aktieslag i förhållande till det antal aktier de förut äger (primär företrädesrätt). Aktier som inte tecknas med primär företrädesrätt skall erbjudas samtliga aktieägare (subsidiär företrädesrätt). Om inte erbjudna aktier räcker till för den teckning som sker med subsidiär företrädesrätt, skall aktierna fördelas mellan tecknarna i förhållande till det antal aktier de förut äger och i den mån detta inte kan ske, genom lottnings. Vid ökning av aktiekapitalet genom fondemission skall nya aktier emitteras av varje aktieslag i förhållande till det antal aktier av samma slag som finns sedan tidigare. Därvid skall gamla aktier av visst aktieslag medföra företrädesrätt till nya aktier i förhållande till sin andel i aktiekapitalet.

§ 7

Styrelsen skall bestå av lägst fem och högst tio ledamöter med lägst tre och högst tio suppleanter. Stockholms kommunfullmäktige väljer högst nio ledamöter och suppleanter samt bland dessa ordförande och vice ordförande. Huddinge kommunfullmäktige väljer två representanter till styrelsen. I samråd med kommunfullmäktige i Stockholm bestäms vilken av dessa representanter som skall vara ordinarie respektive suppleant. Samtliga utses för tiden från ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till respektive kommunfullmäktige förrättas till tiden vid slutet av den bolagsstämma som följer efter nästa val till respektive kommunfullmäktige.

§ 8

För granskning av bolagets årsredovisning jämte bokföringen, koncernredovisningen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, väljer bolagsstämman en revisor och revisorssuppleant. Revisor och suppleant skall vara auktoriserade revisorer. Uppdraget som revisor och suppleant gäller till slutet av den bolagsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

Stockholms kommunfullmäktige väljer en lekmanrevisor och en suppleant för denna, dock längst till slutet av den bolagsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls året efter det år då allmänna val till fullmäktige förrättas nästa gång.

§ 9

Kallelse till bolagsstämman skall ske genom brev tidigast fyra och senast två veckor före stämman.

§ 10

Ordinarie bolagsstämma hålls en gång om året senast under maj. På ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling.

14. Val av ordförande till stämman samt utseende av protokollförare.
15. Upprättande och godkännande av röstlängd.
16. Val av justeringsmän.
17. Godkännande av dagordningen.
18. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad.
19. Framläggning av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport.
20. Beslut om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen.
21. Beslut om dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen.
22. Beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören.
23. Anteckning om
  - a/ Stockholms kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och suppleanter.
  - b/ Huddinge kommunfullmäktiges val av representanter i styrelsen.
24. Val av en revisor och en revisorssuppleant.
25. Anteckning om Stockholms kommunfullmäktiges val av lekmannarevisor och suppleant.
26. Fastställelse av arvoden åt styrelsen och revisorererna.
14. Övriga ärenden som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) eller bolagsordningen.

§ 11

Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.

§ 12

Vid bolagsstämman får envar röstberättigad rösta för fulla antalet av honom ägda och företrädde aktier utan begränsning av röstetalet.

§ 13

Har aktie övergått till person, som inte förut är aktieägare i bolaget, skall aktien genast hembjudas Stockholms kommun till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas samt där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om den betingade köpeskillingen.

När anmälan gjorts om akties övergång, skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till kommunen med anmodan att om den önskar begagna sig av lösningsrätten skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolaget inom två månader, räknat från anmälan hos styrelsen om akties övergång.

Lösenbeloppet skall motsvaras, där fånet är köp, av köpeskillingen, men eljest av belopp, som i brist på åsämjande, bestäms i den ordning lagen (1999:116) om skiljeförfarande stadgar. Lösenbeloppet skall erläggas inom en månad från den tidpunkt då lösenbeloppet blev bestämt.

Om kommunen inte inom stadgad tid framställer lösningsanspråk eller lösen inte erläggs inom föreskriven tid, äger den, som gjort hembudet, att bli registrerad för aktien.

§ 14

Stockholms kommunfullmäktige skall besluta om principerna för taxorna beträffande vatten och avlopp.

§ 15

Stockholms kommunfullmäktige skall ges tillfälle att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

§ 16

Denna bolagsordning får inte ändras utan Stockholms kommunfullmäktiges medgivande.

Stockholm Vatten Miljö- och utveckling AB: s BOLAGSORDNING

§ 1

Bolagets firma är Stockholm Water Action Aktiebolag. Under namnändring till Stockholm Vatten Miljö och utveckling Aktiebolag eller det namn Bolagsverket godkänner.

§ 2

Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.

§ 3

Föremålet för och det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet är att driva affärsverksamhet inom VA-relaterad miljö- och utvecklingsverksamhet samt därtill förenlig verksamhet.

§ 4

Aktiekapitalet skall vara lägst 100.000 kronor och högst 250.000 kronor.

Antalet aktier skall vara lägst 1000 och högst 2500.

§ 5

Styrelsen skall bestå av lägst fem och högst tio ledamöter med lägst tre och högst tio suppleanter. Stockholms kommunfullmäktige väljer högst nio ledamöter och suppleanter samt bland dessa ordförande och vice ordförande. Huddinge kommunfullmäktige väljer två representanter till styrelsen. I samråd med kommunfullmäktige i Stockholm bestäms vilken av dessa representanter som skall vara ordinarie respektive suppleant. Samtliga utses för tiden från ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till respektive kommunfullmäktige förrättas till tiden vid slutet av den bolagsstämma som följer efter nästa val till respektive kommunfullmäktige.

§ 6

För granskning av bolagets årsredovisning jämte bokföringen, koncernredovisningen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, väljer bolagsstämman en revisor och revisorssuppleant. Revisor och suppleant skall vara auktoriserade revisorer. Uppdraget som revisor och suppleant gäller till slutet av den bolagsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

Stockholms kommunfullmäktige väljer en lekmannarevisor och en suppleant för denna, dock längst till slutet av den bolagsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls året efter det år då allmänna val till fullmäktige förrättas nästa gång.

§ 7

Kallelse till bolagsstämman skall ske genom brev tidigast fyra och senast två veckor före stämman.

§ 8

Ordinarie bolagsstämma hålls en gång om året senast under maj. På ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling.

27. Val av ordförande till stämman samt utseende av protokollförare.
28. Upprättande och godkännande av röstlängd.
29. Val av justeringsmän.
30. Godkännande av dagordningen.
31. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad.
32. Framläggning av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport.
33. Beslut om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen.
34. Beslut om dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen.
35. Beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören.
36. Anteckning om
  - a/ Stockholms kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och suppleanter.
  - b/ Huddinge kommunfullmäktiges val av representanter i styrelsen.
37. Val av en revisor och en revisorssuppleant.
38. Anteckning om Stockholms kommunfullmäktiges val av lekmannarevisor och suppleant.
39. Fastställelse av arvoden åt styrelsen och revisorerna.
14. Övriga ärenden som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) eller bolagsordningen.

§ 9

Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.

§ 10

Vid bolagsstämman får envar röstberättigad rösta för fulla antalet av honom ägda och företrädde aktier utan begränsning av röstetalet.

§ 11

Har aktie övergått till person, som inte förut är aktieägare i bolaget, skall aktien genast hembjudas Stockholms kommun till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas samt där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om den betingade köpeskillingen.

När anmälan gjorts om akties övergång, skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till kommunen med anmodan att om den önskar begagna sig av lösningsrätten skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolaget inom två månader, räknat från anmälan hos styrelsen om akties övergång.

Lösenbeloppet skall motsvaras, där fånget är köp, av köpeskillingen, men eljest av belopp, som i brist på åsämjande, bestäms i den ordning lagen (1999:116) om skiljeförfarande stadgar. Lösenbeloppet skall erläggas inom en månad från den tidpunkt då lösenbeloppet blev bestämt.

Om kommunen inte inom stadgad tid framställer lösningsanspråk eller lösen inte erläggs inom föreskriven tid, äger den, som gjort hembudet, att bli registrerad för aktien.

§ 12

Stockholms kommunfullmäktige skall besluta om principerna för taxorna beträffande vatten och avlopp.

§ 13

Stockholms kommunfullmäktige skall ges tillfälle att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

§ 14

Denna bolagsordning får inte ändras utan Stockholms kommunfullmäktiges medgivande.

Ny bolagsstruktur för Stockholm Vatten AB

I samband med behandling av rubricerat ärende i koncernstyrelsen den 24 april 2006 beslutades dels att hemställa till kommunfullmäktige om genomförande av förslaget, dels att ytterligare några klarlägganden bör göras inför kommunfullmäktiges beslut. Följande klargöranden erfordras:

1. *Den nya VA-lagens krav på avgränsning mellan dotterbolagen samt möjligheter att bedriva en effektiv verksamhet anpassad till kommande behov.*

Den nya VA-lagen träder i kraft år 2007 och innebär ett tydligare krav på transparens i den taxefinansierade VA-verksamheten. Ett viktigt motiv till koncernbildningen av Stockholm Vatten är att skapa bättre förutsättningar för renodling och tydlig redovisning av den taxefinansierade verksamheten såväl, avseende löpande drift som investeringar, för att efterleva den nya lagstiftningen.

Den intäktsfinansierade verksamheten kan komma att grupperas i några olika delaffärer där exempelvis regional utveckling genom ökande samverkan med kommunerna i regionen är ett område, miljö- och teknikutveckling för effektivare kretsloppsarbete inom kommunen är ett annat område. Vidare kan även olika former av uppdragsverksamhet inom VA-området aktualiseras.

2. *Den icke-VA-bundna verksamhetens möjligheter att på ett miljömässigt sätt utvecklas i samverkan med andra områden, som energiförsörjning, avfallshandtering och miljörestaurering.*

Redan idag drivs ett antal miljöprogram avseende energiåtervinning, produktion av biogas m m. Den planerade koncernbildningen medför bättre möjligheter att driva dessa projekt fristående från den taxefinansierade verksamheten, och undvika risken för sammanblandning av de ekonomiska förutsättningarna.

Den ekonomiska bärkraften i de icke-taxefinansierade verksamheterna kommer på naturligt sätt att prövas. Stockholm Vatten kommer att bli en viktig part i stadens miljöambitioner ex. vis vid avfallshandtering för gasproduktion.

3. *Gränsdragning mellan områden som både är nödvändiga för VA-verksamheten och kommersiellt intressanta, ex. vis teknikutveckling och miljöarbete, behöver belysas.*

VA-verksamhetens centrala uppgifter är att producera och leverera hälsosamt dricksvatten samt avleda och rena avloppsvattnet för taxebetalarnas räkning. Den kompetens som byggts upp i Stockholms VA verksamhet kan efterfrågas på marknaden och kanaliseras via det icke-taxefinansierade bolaget. Det är viktigt att det icke-taxefinansierade bolaget ges möjlighet att ta vara på och utveckla affärsmöjligheter som på ett positivt sätt kan stärka kärnverksamheten och skapa värde för VA-bolaget.

Utbyte av kompetens och kapacitet kommer med all sannolikhet att äga rum i båda riktningarna mellan dotterbolagen i koncernen och enkla avräkningsprinciper behöver utvecklas. Specialistkunnskap bör sammanhållas i organisatoriska enheter för att säkerställa fortlöpande utveckling. Även samverkan med externa parter som högskolor, teknikbolag etc. kan komma att utvecklas. Miljöfrågorna kommer in i många olika sammanhang och situationer, varför en stor öppenhet för samverkan med olika parter är viktig.

4. *En riskanalys för ingående delaffärer i koncernen samt kalkyler för bolagens kostnader och intäkter bör tydliggöras. Även prissättning vid intern försäljning, ex. vis värme och slam bör beskrivas. Vidare bör de övergripande miljöfrågornas placering och finansiering belysas.*

De olika delarna i koncernen Stockholm Vatten innebär olika mått av affärsrisker vilket även gäller i nuvarande organisation. Den taxefinansierade VA-verksamheten bygger på en självkostnadsprincip och eventuella ekonomiska risker som kan uppkomma i anläggningen hanteras inom taxesättningen. Jämfört med andra affärsverksamheter har VA-verksamheten en utpräglad lågriskprofil.

Den intäktsfinansierade verksamheten består av olikartade affärer med större eller mindre affärsrisker. Vissa affärer som vattenförsäljning och energiåtervinning har mycket begränsade risker.

Affärer som är mer svårbedömda är exempelvis biogasproduktion som kan ha en god potential men där det kan finnas begränsningar såväl avseende produktionsvolymerna som beroendet av bidrag från externa källor. (ex. vis Miljömiljarden). Ett viktigt motiv till att strukturera de intäktsfinansierade affärerna i ett dotterbolag är att skapa förutsättningar för en mer systematisk värdering av den ekonomiska bärkraften i verksamheten.

Även prissättning mellan stadens olika intresseområden kan underlättas eftersom det finns samarbetsprojekt med såväl rena marknadsförutsättningar och priser som projekt som inte har kortsiktig ekonomisk bärkraft.

Sammantaget bedöms riskerna i verksamheten kunna vara under god kontroll i den planerade koncernformen genom bättre möjligheter att hantera och styra olika affärer som bedrivs såväl inom en väl reglerad VA-lagstiftning och kommunal lagstiftning.

Den samlade ekonomiska bilden för Stockholm Vattens verksamhetsområden är i huvudsak positiv. Omsättningen för resp. verksamhetsområde har beräknats till ett intervall för att den slutliga struktureringen av verksamheterna kan medföra justeringar i gränsdragningen mellan dotterbolagen.

Den taxefinansierade verksamheten beräknas, under 2006, omsätta 800 - 850 MSEK och ge en rimlig avkastning och uppfylla de ekonomiska krav som VA-lagen ställer.

Den intäktsfinansierade verksamheten beräknas omsätta 150 – 200 MSEK och ger sammantaget ett positivt resultat men innehåller några affärer som behöver prövas.

Avslutningsvis kan konstateras att den planerade koncernbildningen har en sund plattform och skapar möjligheter till fortsatt aktivt miljöengagemang.

5. *Ägarkonstellationen i koncernbolagen bör belysas m h t att Huddinge kommun äger aktier i Stockholm Vatten AB.*

Huddinge kommun kommer att vara delägare och representerade i de rörelse-drivande bolagen inom koncernen Stockholm Vatten AB